

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ (ASEAN Economic Community in Perspective of Buddhist Economists)

ผศ.พลวัฒน์ ชุมสุข

อาจารย์ประจำ คณะสังคมศาสตร์ ส่วนกลาง

บทนำ

คำว่า ประชาคมอาเซียนยังมีคนอีกมากที่ไม่ทราบว่าประชาคมอาเซียนที่กำลังจะเป็นส่วนหนึ่งของในชีวิตของเรานั้น ประเทศไทยเป็นประเทศที่คิดริเริ่มประชาคมอาเซียน คือ ในการจัดตั้งสมาคมอาเซียน โดยรัฐมนตรีต่างประเทศของไทยในขณะนั้น (๒๕๑๐) คือ น.อ. (พิเศษ) ดร. ถนัด คอมันตร์ ตรงกับสมัยรัฐบาลของจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้าคณะผู้นำจากประเทศสมาชิกอีก ๔ ประเทศ ประกอบด้วย มาเลเซีย, ฟิลิปปินส์, อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ เข้าร่วมประชุมหารือ เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดตั้งสมาคมอาเซียนขึ้น โดยใช้สถานที่บ้านพักตากอากาศที่แหลมแท่น ต. บางแสน อ. เมือง จ. ชลบุรี เป็นที่ดำเนินการประชุม เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ และได้มีการจัดทำเอกสารข้อตกลงร่วมกัน เรียกว่า “Spirit of Bangsaen” หรือ จิตวิญญาณแห่งบางแสน ต่อมาเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้มีการลงนามในปฏิญญาก่อตั้งอาเซียน ซึ่งเรียกว่า “ปฏิญญากรุงเทพ” (Bangkok Declaration) หรือปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration)^๑

อาเซียน (ASEAN) เกิดเมื่อ เวลา ๑๐:๕๐ น. เข้าวันอังคารที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๐/ค.ศ. ๑๙๖๗ ที่กระทรวงการต่างประเทศ วังสราญรมย์ กรุงเทพมหานคร ราชอาณาจักรไทย ผู้ตั้งชื่อสมาคมนี้ว่า สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน (ASEAN มาจากคำเต็มว่า Association of Southeast Asian Nations) ก็คือ นายอากัม มาลิก รัฐมนตรีต่างประเทศอินโดนีเซีย เหตุผลการจัดตั้งสมาคมอาเซียน ในสมัยนั้นภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขาดความสมัครสมานสามัคคีกัน กล่าวคือ มาเลเซียกับฟิลิปปินส์มีความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน ในเรื่องของพรมแดนที่เป็นเกาะและกรรมสิทธิ์พื้นที่ทับซ้อน อินโดนีเซียก็ยังระส่ำระสายในเรื่องการเมืองภายในประเทศ ส่วนสิงคโปร์ก็เป็นเกาะเล็กๆ ที่รู้สึกไม่มั่นใจในการล่าอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจ สำหรับไทยเองก็ไม่มั่นใจจากภัยการแทรกซึมของลัทธิคอมมิวนิสต์ ที่ลามมาจากประเทศเวียดนาม เขมร และลาว^๒

^๑ [ออนไลน์], แหล่งที่มา : th.wikipedia.org/wiki/ <http://www.lib.ru.ac.th/journal2-asean-community/> (วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗).

^๒ สุรินทร์ พิศสุวรรณ, asean อาเซียน รู้ไว้ ได้เปรียบ สำนักพิมพ์อมรินทร์, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ., ๒๕๕๖), และประภัสสร เทพชาตรี. ประชาคมอาเซียน, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมาธรรม, ๒๕๕๔).

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) คือ การรวมตัวของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนให้เป็นชุมชนที่มีความแข็งแกร่งสามารถสร้างโอกาส และรับมือกับการท้าทายทั้งด้านการเมืองความมั่นคง เศรษฐกิจ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยสมาชิกในชุมชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี สามารถประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น และสมาชิกในชุมชนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หรือ ประชาคมอาเซียน เป็นเป้าหมายการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน ๑๐ ประเทศ ประกอบด้วย ไทย พม่า ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา และ บรูไน

ปฏิญญากรุงเทพมหานคร (Bangkok Declaration) เป็นเอกสารในการก่อตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งได้รับการลงนาม ณ กรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ โดยในขณะนั้นมีสมาชิกผู้ก่อตั้งจำนวน ๕ ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซียและฟิลิปปินส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสกัดการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์โดยกำหนด ข้อตกลงเบื้องต้นร่วมกัน ในด้านการให้ความร่วมมือทางมิตรภาพ และการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสถานการณ์ภายในของประเทศสมาชิกทั้งหมด ปฏิญญากรุงเทพมหานคร ได้ระบุวัตถุประสงค์สำคัญ ๗ ประการของการจัดตั้งอาเซียน ได้แก่

(๑) ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร

(๒) ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค

(๓) เสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจพัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค

(๔) ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี

(๕) ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในรูปของการฝึกอบรมและการวิจัย และส่งเสริมการศึกษาด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

(๖) เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนการปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคม

(๗) เสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอก องค์การ ความร่วมมือแห่งภูมิภาคอื่นๆ และองค์การระหว่างประเทศ^{๓)}

^{๓)} มงคล วิศิษฎ์สถัมภ์. หัวข้อ “ประวัติและพัฒนาการของประชาคมอาเซียน” เอกสารประกอบการบรรยาย. ผอ.กองความสัมพันธ์กับคู่เจรจาและองค์การระหว่างประเทศ กรมอาเซียนกระทรวงการต่างประเทศ ๙ ก.ค. ๒๕๕๗ หลักสูตรวุฒิปัตร์ “ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงในประชาคมอาเซียน” สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. หน้า ๗. (power point)

เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศ รวมถึงให้อาเซียนมีความแข็งแกร่ง มีภูมิคุ้มกันที่ดี ในการรับมือกับปัญหาใหม่ ๆ ระดับโลก

ประชาคมอาเซียน เปรียบกับการเป็นครอบครัวเดียวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน ถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ พร้อมกับมีการร่วมลงนามในปฏิญญาให้เป็นประชาคมเดียวกันให้สำเร็จภายใน พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) พร้อมกับมีการแบ่งประชาคมย่อยออกเป็น ๓ ประชาคม หรือ ๓ เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน^๔

การรวมตัวกันทำให้เราแข็งแกร่ง และทำประโยชน์มากกว่าประเทศเดียว แต่ก่อนจะไปถึงที่หมาย เราต้องผ่าน ๓ เสาหลักอาเซียน

- **ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community-ASC)** อาเซียนจะเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ประเทศสมาชิกมีความพร้อมในการร่วมมือป้องกันและจัดการกับความขัดแย้งระหว่างกันมากขึ้นโดยเฉพาะภัยข้ามชาติในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งจะจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชน เพื่อส่งเสริมแนวคิดประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค

- **ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC)** อาเซียนกำลังเร่งรวมตัวทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างเขตการค้าเสรีอาเซียนและเขตการลงทุนอาเซียน เพื่อพัฒนาอาเซียนซึ่งมีประชากรกว่า ๕๖๗ ล้านคน และมีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ให้เป็นตลาดและฐานการผลิตที่เป็นหนึ่งเดียวภายในปี ๒๕๕๘ ซึ่งจะให้อาเซียนน่าสนใจและมีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจ

- **ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC)** อาเซียนกำลังมุ่งพัฒนาความร่วมมือในสาขาการศึกษา วัฒนธรรม สาธารณสุข พลังงาน สวัสดิการสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีเป้าหมายให้ประชาชนในภูมิภาค รู้จักและเข้าใจกันมากขึ้น มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนนี้^๕

นอกจากนี้ อาเซียนยังได้ร่วมมือร่วมกันจัดการกับปัญหาสังคมและภัยคุกคามอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันและเกินกว่าที่จะควบคุม ดูแลได้เพียงลำพัง เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาภัยพิบัติ ปัญหาโรคระบาด เป็นต้น

^๔ ประภัศร์ เทพชาตรี, **ประชาคมอาเซียน**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๕๔), หน้า ๒๙.

^๕ [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.uasean.com/kerobowo1/18> (๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗)

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community – APSC) แนวคิดเรื่องการจัดตั้งประชาคมอาเซียน เกิดขึ้น ในการประชุมสุดยอดอาเซียนที่บาหลี ในปี ๒๐๐๓ โดยได้มีการจัดทำ Bali Concord II ซึ่งตกลงกันว่าจะจัดตั้งประชาคมอาเซียนขึ้นภายในปี ๒๐๒๐ ต่อมาได้ร่นมาเป็นปี ๒๐๑๕

สำหรับประชาคมการเมืองและความมั่นคงนั้น ต่อมาในปี ๒๐๐๔ ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ หรือ Plan of action ขึ้น ซึ่งมีการบรรจุมาตรการต่างๆ เพื่อไปสู่การจัดตั้งประชาคม และล่าสุด อาเซียน ได้จัดทำแผนงานหรือ Blueprint ซึ่งมีรายละเอียดมากกว่า Plan of action โดยได้มีการลงนามรับรอง Blueprint ในการประชุมสุดยอดที่หัวหิน

กลไกการป้องกันและแก้ไขความขัดแย้งของประชาคมอาเซียน มีลักษณะมุ่งเน้นแก้ไขความขัดแย้งระหว่างรัฐ แต่โลกในยุคปัจจุบัน ความขัดแย้งส่วนใหญ่เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในรัฐ แต่มีลักษณะข้ามชาติ ดังนั้น กลไกอาเซียนจึงอาจจะไม่มีประสิทธิภาพรองรับกับความขัดแย้งในรูปแบบใหม่

การพัฒนาทางการเมือง ประเด็นที่ Blueprint ให้ความสำคัญคือ เรื่องการส่งเสริมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และการติดต่อในระดับประชาชนต่อประชาชน อย่างไรก็ตาม ในโลกแห่งความเป็นจริง อาเซียนยังมีปัญหามากเกี่ยวกับการพัฒนาการประชาธิปไตย หลายประเทศสมาชิกยังเป็นเผด็จการ ประเทศที่เป็นประชาธิปไตยเต็มใบ ก็มีเพียงไม่กี่ประเทศ นอกจากนี้ ถึงแม้ในกฎบัตรอาเซียนจะระบุว่า จะมีการจัดตั้งกลไกด้านสิทธิมนุษยชนขึ้นมา แต่ในที่สุด อำนาจหน้าที่ของกลไกนี้ จะถูกตัดทอนลงจนกลายเป็นแค่เสือกระดาษ^๖

อาเซียนมุ่งส่งเสริมความร่วมมือในด้านการเมืองและความมั่นคง เพื่อเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค เพื่อให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และสามารถแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งโดยสันติวิธี

เพื่อรองรับการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประเทศสมาชิกได้ร่วมจัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community Blueprint) โดยเน้น ๓ ประการ คือ

๑. การมีกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกัน ครอบคลุมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่จะร่วมกันทำเพื่อสร้างความเข้าใจระบบสังคม วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่แตกต่างของประเทศสมาชิก ส่งเสริมพัฒนาการ

^๖ ประภัศร์ เทพชาติ, ประชาคมอาเซียน, หน้า ๓๐.

ทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกัน เช่น หลักการประชาธิปไตย การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านทุจริตการส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล

๒. ส่งเสริมความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชนที่ครอบคลุมในทุกด้าน ครอบคลุมความร่วมมือเพื่อเสริมความมั่นคงในรูปแบบเดิม ซึ่งหมายถึง มาตรการสร้างความไว้วางใจและการระงับข้อพิพาทโดยสันติเพื่อป้องกันสงครามและให้ประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่กันโดยสงบสุขและไม่มีความหวาดระแวง นอกจากนี้ ยังขยายความร่วมมือเพื่อต่อต้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและจัดการภัยพิบัติและภัยธรรมชาติ

๓. การมีพลวัตและปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก กำหนดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างบทบาทของอาเซียนในความร่วมมือระดับภูมิภาค เช่น กรอบ ASEAN+๓ กับจีนญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก ตลอดจนความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับมิตรประเทศและองค์การระหว่างประเทศเช่นสหประชาชาติ

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community – AEC) ถ้าภาษาตลาดที่พูดแล้วเข้าใจทันทีว่าข้อดีของประชาคมเศรษฐกิจคืออะไร ต่างชาติก็เห็นประโยชน์ของการรวมตัวของอาเซียน ทูตวันนี้คนจากหลายๆ ประเทศเข้ามาแวะเวียน อยากทำความรู้จัก อยากจะสนิทสนมกับอาเซียนมากขึ้น ถึงขั้นที่เรียกได้ว่ามั่งคั่งมั่งคั่ง เราชาวอาเซียนด้วยกันเองก็ต้องอย่าน้อยหน้า ต้องเร่งทำความเข้าใจและรีบปรับตัวไปพร้อมๆ กัน แน่แน่นอนว่าตลาดที่ใหญ่ขึ้นเปิดโอกาสให้เราทำอะไรได้มากขึ้น ถ้าจัดระบบกฎเกณฑ์ดีๆ จะสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าที่สุด ทั้งแร่ธาตุน้ำมัน ป่าไม้ ฯลฯ รวมไปถึงทรัพยากรมนุษย์ แค่ว่าขายกันเองในอาเซียน เศรษฐกิจจะเติบโตขึ้นอย่างมหาศาล แผนการสร้างประชาคมอาเซียนต้องดำเนินไปพร้อมกันทั้งสามด้าน คือความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เราต้องให้ความสำคัญทั้งสามด้านพอๆ กัน แต่แน่นอนว่าเรื่องที่เซ็กซี่ที่สุด ได้รับความสนใจมากที่สุด คือเรื่องเศรษฐกิจ ที่ต้องมีการลงทุนได้มากที่สุด มีการเคลื่อนย้ายคน เคลื่อนย้ายทุนอย่างสะดวกขึ้น มีการลดภาษีให้แก่กัน ทำให้การลงทุนที่เดียวสามารถค้าขายได้ทั้งสิบประเทศ และประเทศนอกอาเซียนก็จะแห่แหนกันเข้ามาลงทุนในภูมิภาคนี้มากขึ้นเพราะฉะนั้นพื้นฐานข้อตกลงต่างๆ ของอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าแต่จะมีความสำคัญเพิ่มขึ้นเพราะเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวก

ความสะดวกให้กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในอนาคต เช่น การสื่อสาร โลจิสติกส์ ฯลฯ ซึ่งต่างชาติ จะเข้ามาลงทุนในตลาดนี้มากที่สุด^๗

การร่วมกันทางเศรษฐกิจของประเทศในเขตอาเซียน เพื่อผลประโยชน์ในอำนาจการต่อรอง ทางเศรษฐกิจ การส่งออก และการนำเข้าของสินค้า เดิมจะเริ่มใช้ในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่เนื่องจากประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ยังไม่พร้อม จึงเลื่อนไปวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นเป้าหมายการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน ๑๐ ประเทศ ประกอบด้วย ไทย พม่า ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา และ บรูไน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองกับคู่ค้า และเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจระดับโลก รวมถึง มีการยกเว้นภาษีสินค้าบางชนิดให้กับประเทศสมาชิก ส่งเสริมให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง มั่นคง ประชาชนอยู่ดีกินดี

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ถือว่าเป็นหนึ่งเสาหลักที่สำคัญในประชาคมอาเซียน ที่ประเทศสมาชิก ลงนามในปฏิญญาให้เป็นประชาคมเดียวกันโดยมีผลในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

ความสำคัญของอาเซียนในทางเศรษฐกิจ อาเซียนเป็นตลาดส่งออกอันดับ ๑ ของไทยตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ ๒ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ ปัจจุบัน มีมูลค่าการค้าระหว่างกันคิดเป็นร้อยละ ๒๕ ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของไทย โดยไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด สมาชิกอาเซียนเข้ามาลงทุนในไทยประมาณร้อยละ ๒๐ ของการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมด สิทธิประโยชน์ จากเขตการค้าเสรี (ASEAN FTA)^๘

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดำเนินการควบคู่ไปกับ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) และ ประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ซึ่งเป็น ๓ ส่วนหลักของประชาคมอาเซียน แม้อาเซียนจะมีได้ มีสนธิสัญญาหรือกฎบัตรมาตั้งแต่ต้น แต่เมื่อเวลาผ่านไปอาเซียนก็ได้พัฒนาความร่วมมือโดยอาศัยฐาน ในทางกฎหมาย ระหว่างประเทศมากขึ้น เช่น การที่สมาชิกอาเซียนได้จัดทำสนธิสัญญาไมตรี และความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia

^๗ สุรินทร์ พิศสุวรรณ, asean อาเซียน รู้ไว้ ได้เปรียบแน่, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ อมรินทร์, ๒๕๕๖), หน้า ๘๔-๘๕.

^๘ มงคล วิศิษฐ์สตั้มภ์. หัวข้อ “ประวัติและพัฒนนาการของประชาคมอาเซียน”, หน้า ๔. (power point)

๑๙๗๖ หรือ TAC) ซึ่งก็เป็นการนำหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่มีอยู่เดิมแล้วมาเน้นย้ำระหว่างรัฐในภูมิภาค เช่น หลักการเคารพอำนาจอธิปไตยของรัฐหลักการไม่แทรกแซงกิจการอันเป็นการภายในของแต่ละรัฐซึ่งปรากฏอยู่ในกฎบัตรสหประชาชาติอยู่แล้ว เป็นต้น และอาเซียนก็ได้อาศัยหลักในสนธิสัญญาดังกล่าวมาเป็นหลักการที่อาเซียนยึดถือ และเป็นข้อแม้ในการต่อรองกับรัฐที่ไม่ใช่สมาชิกให้ลงนามเป็นภาคีก่อนจะได้รับให้เข้าร่วมประชุมกับอาเซียนนั่นเอง ข้อพิจารณาสำคัญคือสนธิสัญญาดังกล่าวมิได้เกี่ยวข้องหรือทำขึ้นกับอาเซียนโดยตรง และอาเซียนก็ได้มีความสามารถในการทำสนธิสัญญาโดยตนเอง เพียงแต่รัฐที่อยู่ในบริเวณเอเชียอาคเนย์ได้เข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาดังกล่าวเพื่อประโยชน์ร่วมกันในภูมิภาคและอาศัยอาเซียนเป็นเครื่องมือในการดำเนินความร่วมมือและพันธกรณีหรือหน้าที่ตามสนธิสัญญานั้นย่อมส่งผลกระทบต่อการดำเนินความร่วมมือภายใต้กรอบอาเซียนโดยปริยาย นอกจากนี้อาเซียนยังได้เป็นเวทีที่ทำให้เกิดสนธิสัญญาในเรื่องอื่นๆ เช่น การทำให้ภูมิภาคปลอดจากอาวุธนิวเคลียร์ หรือล่าสุดในด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ตลอดจนความตกลงเรื่องเศรษฐกิจและความร่วมมือเฉพาะด้าน เช่น ด้านการส่งเสริมสวัสดิการสังคม การศึกษา การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ สิ่งแวดล้อม การจัดการภัยพิบัติ ฯลฯ ซึ่งล้วนอาศัยอาเซียนเป็นกลไกสำคัญทั้งสิ้น ดังนั้น แม้ในทางรูปแบบแล้วจะไม่ถือว่าอาเซียนได้ตั้งอยู่บนฐานกฎหมายระหว่างประเทศแต่ในทางเนื้อหากฎหมายระหว่างประเทศและความตกลงเหล่านี้ก็จะได้มีอิทธิพลต่อการดำเนินของอาเซียนในช่วงเวลาที่ผ่านมานี้^๙

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (Asean Socio-Cultural Community – ASCC)

อาเซียนมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวกันเพื่อทำให้ประชาชนมีการอยู่ดีกินดีปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียว โดยมีความร่วมมือเฉพาะด้าน (functional cooperation) ภายใต้ประเด็นเชิงสังคมและวัฒนธรรมที่ครอบคลุมในหลายด้านได้แก่ เยาวชน การศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สิทธิมนุษยชน สาธารณสุข วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สตรี แรงงาน การขจัดความยากจน สวัสดิการสังคมและการพัฒนา วัฒนธรรมและสารสนเทศ การพลเรือน การตรวจคนเข้าเมืองและกงสุล ยาเสพติด และการจัดการภัยพิบัติ สิทธิมนุษยชน โดยมีคณะทำงานอาเซียนรับผิดชอบการดำเนินความร่วมมือในแต่ละด้าน

อาเซียนได้ตั้งเป้าการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ โดยมุ่งหวังให้เป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพ

^๙ [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/wiki> (ออนไลน์) (๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๗)

ความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้
ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนรวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity)

เพื่อรองรับการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้ง
ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint) ซึ่งประกอบด้วย
ด้วยความร่วมมือใน ๕ ด้าน ได้แก่

๑. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development)
๒. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)
๓. สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)
๔. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)
๕. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Narrowing the Development Gap)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประชาคมอาเซียนต้องยึดหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ สปัจริยธรรม
หมายถึง ธรรมของสัตบุรุษ หรือธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ คำว่า “สัตบุรุษ” หมายถึง คนดี นักปราชญ์
หรือบัณฑิตสปัจริยธรรม จึงหมายถึง คุณธรรมที่ทำให้คนเป็นคนดีมี ๗ ประการคือ

๑. **ธัมมัญญตา** หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักเหตุ คือ รู้หลักการและกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลาย
ที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินกิจการงานต่าง ๆ รู้และเข้าใจใน
สิ่งที่ตนจะต้องประพฤติปฏิบัติตามเหตุผล เช่น รู้ว่า ตำแหน่งฐานะ อาชีพการงานของตน มีหน้าที่และ
ความรับผิดชอบอย่างไร มีอะไรเป็นหลักการ จะต้องทำอะไรอย่างไร จึงจะเป็นเหตุให้บรรลุถึงผลสำเร็จ
ที่เป็นไปตามหน้าที่และความรับผิดชอบนั้น ๆ ดังนั้นเป็นต้น ตลอดจนถึงสูงสุดคือ รู้เท่าทันกฎธรรมหรือ
หลักความจริงของธรรมชาติเพื่อปฏิบัติต่อโลกและชีวิตอย่างถูกต้อง มีจิตใจเป็นอิสระ ไม่ตกเป็นทาส
ของโลกและชีวิตนั้น

๒. **อัตถัญญตา** หมายถึง รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล คือ รู้ความหมาย และความมุ่งหมาย
ของหลักการที่ตนปฏิบัติ เข้าใจวัตถุประสงค์ของกิจการที่ตนกระทำ รู้ว่าที่ตนทำอยู่อย่างนั้น ดำเนินชีวิต
อย่างนั้น เพื่อประสงค์ ได้ประโยชน์อะไร หรือควรจะได้บรรลุถึงผลหรือเป้าหมายอย่างไร ที่ให้หน้าที่
ตำแหน่ง ฐานะ การงานอย่างนั้น เขากำหนดความมุ่งหมายอะไร กิจการงานที่ตนกระทำอยู่ในขณะนี้
เมื่อทำไปแล้วจะบังเกิดผลอย่างไรบ้าง เป็นผลดีหรือผลเสีย เป็นต้น ตลอดจนถึงสูงสุด คือ รู้ความหมาย
ของคติธรรมตา และประโยชน์ที่เป็นจุดหมายแท้จริงของชีวิต

๓. **อัตตัญญูตา** หมายถึง รู้ตน คือ รู้ตามเป็นจริงว่า ตัวเรานั้น ว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลัง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น เป็นอย่างไร มีลักษณะแบบไหน และนำมาประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมกับตน และกระทำให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของตนก็จะทำให้สัมฤทธิ์ผลตลอดจนรู้จักปรับปรุงแก้ไขตนเองให้เจริญก้าวหน้าและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

๔. **มัตตัญญูตา** หมายถึง รู้ประมาณ คือ รู้จักความพอดี เช่น รู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร รู้จักประมาณในการใช้จ่ายทรัพย์ รู้จักความพอเหมาะพอดีในการพูด ในการปฏิบัติกิจการงานต่าง ๆ ตลอดจนรู้จักประมาณในการพักผ่อนหลับนอนและการสนุกสนานรื่นเริงต่าง ๆ ทำกิจการทุกอย่างด้วยความเข้าใจในวัตถุประสงค์เพื่อผลที่ดียิ่งอย่างแท้จริง มิใช่เพื่อเห็นแก่ความพอใจ ความชอบใจ หรือเอาแต่ใจตนเองเพียงอย่างเดียว

๕. **กาลัญญูตา** หมายถึง รู้กาล คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และรู้ระยะเวลาที่พึงใช้ในการประกอบกิจการต่าง ๆ รู้จักแบ่งเวลาให้เหมาะสมในแต่ละกิจการที่ตนกระทำ เช่น แบ่งเวลาเรียน เวลาทำงาน เวลาอ่านหนังสือ เวลาเล่น เวลาพักผ่อน เป็นต้น นอกจากนั้นจะต้องเป็นคนตรงต่อเวลารับผิดชอบต่อเวลาที่ตนกำหนดที่ตนได้วางแผนไว้ เพื่อผลสำเร็จที่มีต่อตนเองอย่างแท้จริง

๖. **ปริสัณญูตา** หมายถึง รู้ชุมชน คือ รู้จักถิ่น รู้จักชุมชน รู้ในสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติต่อท้องถิ่นของตน มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นหรือชุมชนของตน เข้าใจและปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นหรือชุมชน ไม่รังเกียจหรือดูหมิ่นเหยียดหยามท้องถิ่นหรือชุมชนของตน ควรให้การสงเคราะห์ ช่วยเหลือหรือบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นหรือชุมชนของตน เป็นต้น

๗. **บุคคลัญญูตา** หมายถึง รู้บุคคล คือ รู้จักและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ว่าแต่ละคนมีบุคลิกลักษณะ อุปนิสัย ความรู้ความสามารถ และคุณธรรมที่แตกต่างกัน ควรจะรู้จักปฏิบัติต่อแต่ละบุคคลอย่างไร เช่นไร บุคคลไหนควรคบไม่ควรคบ บุคคลไหนที่เราควรให้ความเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนบุคคลไหนที่เราควรให้คำแนะนำ สั่งสอน ช่วยเหลือ เป็นต้นหากต้องการเป็นคนดีของสังคม ให้เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น ควรปฏิบัติตนตามหลักของสัปปริสธรรม ๗ ประการนี้ จึงจะได้ชื่อว่า “มีคุณสมบัติของความเป็นคนดี”^{๑๐}

^{๑๐} วจ.สวดตก. (ไทย) ๒๓/๖๘/๑๔๓

ในประเทศมาเลเซียมีหลักธรรมจะต้องนำมาปฏิบัติและยึดถือให้มากเพราะว่าในอาเซียนนั้นมีหลายประเทศที่นำหลักธรรมพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติสิ่งที่ควรทำและนำมาปฏิบัติ คือหลักธรรมที่ว่า **มิฉฉาวณิชา** คือ

การค้าขายที่ผิด หรือไม่ชอบธรรม หมายถึง บุคคลไม่ควรค้าขายสิ่งเหล่านี้ ซึ่งถือว่าเป็นอันตรายต่อเพื่อนมนุษย์ต่อสัตว์และต่อสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย

๑. สัตตวณิชา คือ การขายอาวุธ ได้แก่ อาวุธปืน อาวุธเคมี ระเบิด นิวเคลียร์ อาวุธอื่น ๆ เป็นต้น อาวุธเหล่านี้หากมีเจตนาเพื่อทำร้ายกัน จะก่อให้เกิดการทำลายล้างซึ่งกันและกัน โลกจะไม่เกิดสันติสุข นอกจากนั้นยังก่อมลพิษต่อสภาพแวดล้อมอีกด้วย

๒. สัตตวณิชา หมายถึง การค้าขายมนุษย์ ได้แก่ การค้าขายเด็ก ตลอดจนการใช้แรงงานเด็กและสตรีอย่างทารุณ

๓. มังสวณิชา หมายถึง การขายเนื้อสัตว์ เป็นการส่งเสริมให้ทำผิดศีลข้อที่ ๑ คือการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต โดยเฉพาะสัตว์ที่กำลังสูญพันธุ์ทุกชนิด

๔. มัชชวณิชา หมายถึง การค้าขายน้ำเมา ตลอดจนการค้าสารเสพติดทุกชนิด

๕. วิสวณิชา หมายถึง การค้าขายยาพิษ ซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ รวมทั้งเป็นอันตรายต่อสัตว์และสิ่งแวดล้อมด้วย^{๑๑}

เพราะหลายประเทศในแถบประชาคมอาเซียนมีหลายเชื้อชาติหลายศาสนาแต่ก็หลายประเทศที่นับถือศาสนาพุทธวัฒนธรรมเป็นแบบพหุวัฒนธรรมเพราะว่ามีหลายศาสนาแต่ละศาสนาก็อยู่รวมกันได้ได้อย่างมีความสุขขึ้นอยู่กับความเป็นอยู่ความเข้มแข็งของแต่ละศาสนาวัฒนธรรมและการนับถือศาสนาก็เป็น เช่นเดียวกันเปอร์เซ็นต์ที่นับถือพระพุทธศาสนาในแถบอาเซียน เช่น

๑. ประเทศบรูไน พระพุทธศาสนา (๑๓%)
๒. ประเทศสหภาพพม่าหรือ ประเทศเมียนมาร์ พระพุทธศาสนา นิกายเถรวาท (๘๘%)
๓. ประเทศกัมพูชา กัมพูชา พระพุทธศาสนา นิกายเถรวาท (๙๕%)
๔. ประเทศ อินโดนีเซีย พระพุทธศาสนา, (๑.๘%)
๕. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พระพุทธศาสนา นิกายเถรวาท (๖๕%)
๖. ประเทศมาเลเซีย พระพุทธศาสนา นิกายมหายาน (๑๙.๒%)

^{๑๑} วจ.ปณจก. (ไทย) ๒๒/๑๗๗/๒๓๓

๗. ประเทศฟิลิปปินส์ พระพุทธศาสนา (๕%)
๘. ประเทศสิงคโปร์ พระพุทธศาสนา (๔๒.๕%)
๙. ประเทศไทย พระพุทธศาสนา นิกายเถรวาท (๙๔.๖%)
๑๐. ประเทศเวียดนาม พระพุทธศาสนา นิกายมหายาน (๗๘%)^{๑๒}

ความประเพณีปฏิบัติก็ไม่แตกต่างกันมากนักเพราะนับถือศาสนาเดียวกันบทบาทของพระพุทธศาสนาในกลุ่มประเทศอาเซียน สามารถแสดงถึงน้อยอยู่ ๒ ประเด็นใหญ่ ได้แก่ บทบาทของแต่ละประเทศที่กระทำกันอยู่ในภายในแต่ละประเทศในฐานะที่เป็นสมาชิกอาเซียน ซึ่งก็เป็นปกติของแต่ละประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาที่จะต้องมียุทธวิธีปฏิบัติตามแนวพระพุทธศาสนาทั้งในฝ่ายพระสงฆ์และฝ่ายของคฤหัสถ์ และอีกนัยหนึ่งหมายเอาบทบาทของพระพุทธศาสนาที่จะทำร่วมกันในอนาคตในฐานะที่เป็นประชาคมอาเซียนร่วมกัน บทความนี้มีจุดมุ่งหมายของการยกหัวข้อนี้ขึ้นมาก็คงมีจุดประสงค์เพื่อการมองหากจุดร่วมกันในการผลักดันพระพุทธศาสนาให้เข้าสู่เสาหลักที่ ๓ ของประชาคมอาเซียนที่ต้องการสร้างความมั่นคงทางสังคมและวัฒนธรรมร่วมกันได้อย่างไร

บทสรุป

ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียนมีเป้าหมาย ๓ ประการ สร้างประชาคมให้มีค่านิยมร่วมกันในเรื่องของการเคารพความหลากหลายของแนวคิด และส่งเสริมให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของนโยบายและกิจกรรมภายใต้เสาการเมืองและความมั่นคง ให้อาเซียนสามารถเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่และส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ ให้อาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและสร้างสรรค์กับประชาคมโลก โดยอาเซียนมีบทบาทเป็นผู้นำในภูมิภาค และจะช่วยส่งเสริมความมั่นคงของภูมิภาค นอกจากการมีเสถียรภาพทางการเมืองของภูมิภาคแล้ว ผลลัพธ์ประการสำคัญที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ก็คือ การที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะมีกลไกและเครื่องมือที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับความมั่นคงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความขัดแย้งด้านการเมืองระหว่างรัฐสมาชิกกับรัฐสมาชิกด้วยตนเอง ซึ่งจะต้องแก้ไขโดยสันติวิธี หรือปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งประเทศใดประเทศหนึ่งไม่สามารถแก้ไขได้โดยลำพัง เช่น การก่อการร้าย การลักลอบค้ายาเสพติด ปัญหาโจรสลัด และอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น

^{๑๒} [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/63web1216/sasna-di-ni-klum-xaseiyn-nabthux-thisud> (๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗).

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ท่ามกลางบริบททางเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศที่มีการแข่งขันสูง อันส่งผลให้ประเทศต่างๆ ต้องปรับตัวเองเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจโลก รวมถึงการ รวมกลุ่มการค้ากันของประเทศต่างๆ อาทิ สหภาพยุโรป และเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้เห็นชอบ ให้จัดตั้ง “ประชาคมเศรษฐกิจของอาเซียน” ภายในปี ๒๕๕๘ มีประสงค์ที่จะให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้ โดยมุ่งที่จะจัดตั้งให้อาเซียนเป็นตลาดเดียวและเป็นฐานการผลิตร่วมกันมุ่งให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้า การบริการ การลงทุน แรงงานฝีมือระหว่างประเทศสมาชิกโดยเสรีให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม หรือ CLMV) เพื่อลดช่องว่างของระดับการพัฒนาของประเทศสมาชิกอาเซียน และช่วยให้ประเทศสมาชิกเหล่านี้ เข้าร่วมในกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน ส่งเสริมให้อาเซียนสามารถรวมตัวเข้ากับประชาคมโลก ได้อย่างไม่อยู่ในภาวะที่เสียเปรียบ และส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม กรอบความร่วมมือด้านกฎหมาย การพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือ ประชาคมเศรษฐกิจของอาเซียน จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยขยายปริมาณการค้าและการลงทุนภายในภูมิภาค ลดการพึ่งพาทลาดในประเทศที่สาม สร้างอำนาจการต่อรองและศักยภาพในการแข่งขันของอาเซียนในเวทีเศรษฐกิจโลก เพิ่มสวัสดิการและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนของประเทศสมาชิกอาเซียน

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน มีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สังคมที่เอื้ออาหารและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน โดยมี แผนปฏิบัติการด้านสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ระบุอยู่ในแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ ซึ่งประกอบด้วย ความร่วมมือ ใน ๖ ด้าน ได้แก่

๑. การพัฒนามนุษย์ (Human Development)
๒. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)
๓. สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)
๔. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)

๕. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building and ASEAN Identity)

๖. การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

สุดท้าย คือ เป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เป็นสังคมที่รับผิดชอบ เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชาชนมีคุณภาพชีวิต และได้รับสวัสดิการที่ดีขึ้น ประชาชนเข้าใจกัน เป็นเพื่อนบ้านที่ดีต่อกัน มีเอกภาพเป็นหนึ่งเดียวกันโดยใช้ "อัตลักษณ์" ร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **สังคมและวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

จำนงค์ ทองประเสริฐ.ราชบัณฑิต **วัฒนธรรมไทย ภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

ประภัสสร เทพชาตรี. **ประชาคมอาเซียน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมอธรรม, ๒๕๕๔.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.**พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

มงคล วิศิษฐ์สถัมภ์. หัวข้อ **"ประวัติและพัฒนาการของประชาคมอาเซียน"** เอกสารประกอบการบรรยาย. ผอ.กองความสัมพันธ์กับคู่เจรจาและองค์การระหว่างประเทศ กรมอาเซียนกระทรวงการต่างประเทศ ๙ ก.ค. ๒๕๕๗ หลักสูตรวุฒิปัตร์ "ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงในประชาคมอาเซียน" สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (power point)

สุชีพ ปุญญานุภาพ. **วัฒนธรรมวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย. ๒๕๔๐.

สุรินทร์ พิศสุวรรณ. ดร. **asean อาเซียน รู้ไว้ได้เปรียบแน่**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์, ๒๕๕๖.

[ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/wiki> (ออนไลน์) (๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๗)

[ออนไลน์], แหล่งที่มา : th.wikipedia.org/wiki/ <http://www.lib.ru.ac.th/journal2-asean-community/> (๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗)

[ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.uasean.com/kerobow๐1/18> (๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗)

[ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/63web1216/sasna-di-ni-klum-xaseiyn-nabthux-thisud> (๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗)